

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologiæ Polemicæ Universæ

Pichler, Vitus

Augustæ Vindelicorum, Anno MDCCXIII.

Auditur & expeditur M. Renzius.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39374

qua tamen sunt vasa aurea & sicilia, in honorem & contumeliam. Est *columna veritatis*: ergo omnes, qui veritates fidei profitentur (quod etiam peccatores faciunt) inmittuntur huic columnæ. Ad 4. *Soror, Sponsa, Amica* Christi vocatur Ecclesia eatenus, quatenus per fidem est Christo desponsata & intimè conjuncta: dein quatenus complectitur multas animas, verè amantes, sponfas, & amicas Christi, per intimam charitatem conjunctas, sed tunc per synecdochen tribuitur denominatio toti, quæ tamen tan-

dum reperitur in quibusdam partibus. Demum de tota Ecclesia etiam secundùm omnes partes hæc prædicata verificantur in altera vita. Ad 5. tollit eum, quando veniet tempus mellis, ubi etiam zizania tollentur, nempe post hoc sæculū: nunc verò tolerantur sicut zizania cum frumento, ita & palmites steriles cum frugiferis, saltem quoad conjunctionem per fidem. Denique his textibus aequè pro se uti poterant olim Donatista, Pelagiani, quin & nunc Calvinista.

Auditor & expeditur M. Renzjus.

22. Sciendum, per integrum quadrien-
nium, quo verfabar Augustæ, ex
septenis Opusculis Polemicis, quæ ibi
edita nunc in unum librum redigo, nul-
lum ab Adversarijs resutatam fuisse.
Post meum verò indè discessum M. Jo.
Bapt. Renz Lutheranus Pastor juxta
Basilicam S. Udalrici Augustæ Vindel.
calamum strinxit contra unum ex illis,
cui Titulus *Vera Fides*, imò contra uni-
cum tantum ejus Articulum I. præsen-
tem, in quo duas assertiones pono,
nempe definitionem Ecclesiæ: dein in-
ter vera Ecclesiæ membra censendos. es-
se etiam peccatores & improbos, modò
baptizati sint, & peccatò infidelitatis
non laborent. In hoc Tractatu Renz-
jano Germanico, duarum Propositio-
num mearum impugnatore, pro palma
certant Scriptoris inurbanitas (ut quàm
urbanissime loquat) & malfitiosa simpli-
citas, identidem sese objicientes legenti.
Primum vitium ipse agnovit, dum

pag. ult. ita scribit: Solte meine
Herren Gegnere düncken wollen / ich
habe mich in diser Schrift hier und
dar mit Hindansetzung der Liebe und
Civilität etwas zu vehement gegen
ihnen erweisen / so wollen sie es doch
ja keinem Haß und Bitterkeit / son-
dern allein dem Eysset zuschreiben /
und glauben / daß / wann ich zu ge-
nugsamer revidirung Zeit gehabt hät-
te / gewiß noch ein uad die andere
expression gemildert worden wäre.
Wolte sich jemand vor la dirt ach-
ten / so hat er von mir hiemit die auf-
richtige Declaration, daß ich allhie
nichts animò injuriandi geschriben.
Siccine tempus non defuit ad scriben-
dum: contra Urbanitatis & Charitatis
leges, defuit tamen ad revidendum, &
delendum, quod perperam scriptum
est? siccine fervori dandum & astui,
quod amarus exprellit calamus? siccine
omnis statim calumnia, cavillus, in-
juria

iuria sublata est, si calumnians &c. dicat, se non animò injuriandi id fecisse? An satisfactum tibi crederes M. Renzi, si quis te sacrilegum, adulterum &c. vocitasset, mox tamen subjungeret: si Dominus offensum se putet, deprecor: vel si quis tibi sonantem colaphum infringeret, cum protestatione tamen, se non ex odio, aut animò laedendi, infixisse? Ex quo etiam aliquatenus promicat malitiosa viri simplicitas, quod tamen vitium deinceps magis se proder, inter alia etiam, dum plurima coarcevat ad rem non pertinentia (quæ si omisisset, tempus ad revidendum & emendandum non defuisset) alia autem, quæ ad rem pertinere videntur, turpi tautologia ad fastidium usque repetere non cessat & recoquere. Statueram dissimulare responsum, tam quia parùm stringit, & cuius rerum perito in promptu est, quid opponat ejus cavillationibus, tum quia vernaculo idiomate scribit adversus opusculum Latini Sermonis; quod sanè turpe est & indignum. Quid horres, mi bone, in Latino Sermone, cum is tamen longè aptissimus sit ad breviter, clarè, & solidè docendum? an fortè eum non satis calles? at hoc Pastori tam Augustæ Civitatis probrosum foret. An energiam illius, & præsertim vim Syllogisticam, quæ in Germanico non ita elucet, declinare intendis? At hoc perverfi animi, non veritatis studium denotaret. Sed quidquid sit; cum recudi denuo contingat Opuscula mea Polemica, occasionem arripui ad potiora respondendi breviter, neglectis illis, quæ vel à scopo aliena sunt, vel

me non tangunt, vel ita cassa apparent, ut quilibet inanitatem palpate valeat.

Primum itaque, quod M. Renzio non probatur, est Ecclesiæ definitio, quam ex P. Vito Erbermann in hunc modum posui: *Est cætus vocatorum ad justitiam & salutem acquirendam per puram Verbi prædicationem & fidem, legitimèque Sacramentorum usum, sub regimine Pastorum à Christo institutorum.* Quam definitionem dixi esse ad mentem communèque sensum Catholicorum Doctorum, & quoad substantiam atque rem ipsam convenire cum Bellarminiana ac aliorum definitionibus. Sed contrà

Objicit 1. *Istud regimen Pastorum* 23. est additamentum novum, ab Antiquis Catholicis ignoratum, nec positum in definitionibus Ecclesiæ. 2. allata definitio discrepat multum à Bellarminiana; quia Bellarminus addidit: *ac præcipue sub regimine unius Christi in terris Vicarij, seu Romani Pontificis.* 3. nec regimen nec modus Regiminis ad Ecclesiæ essentiam spectat, adeoque in definitione poni non debet. 4. Melior est antiquiorum Catholicorum opinio, Ecclesiam ita describentium: *est cætus hominum ad veram agnitionem & servitium DEI, nisi & ad societatem vera Religionis à DEO vocatorum.* 5. Sicuti ex Pontificiorum DD. definitionibus subscribere oporteret, præferenda esset, quam tradit Nicolaus Papa *Can. Ecclesia dist. 1. de Consecr.* ubi ait: *Ecclesia est collectio Catholicorum.*

R. ad 1. additamentum novum non est, sine quo juxta antiquorum

Catho-

Catholicorum, SS. PP. S. Pauli, & ipsius Christi doctrinam Ecclesia non subsistit, prout à Christo constituta: at qui sine regimine legitimorum Pastorum non subsistit Ecclesia, prout à Christo constituta, juxta antiquorum Catholicorum, SS. Patrum, S. Pauli, & ipsius Christi doctrinam: ergo. M. P. Catholici antiqui cum SS. Patribus agnoverunt & paruerunt legitimis Pastoribus, & vel maxime Romano Pontifici tanquam supremo, idque necessarium esse credebant, ut docui in *Papatu nunquam errante*. S. Paulus Act. 20. præcepit sic: *attendite universo gregei, in quo vos Spiritus S. posuit Episcopos regere Ecclesiam DEI*. Et Hebr. 13. 17. *obedite Præpositis vestris*. Christus autem de Ecclesia sua à se fundata pronuntiavit: *siet unum ovile, & unus Pastor*. Jo. 10. 16. Quis ille Pastor? certe non alius, nisi ad quem dixit: *pasce oves meas* Jo. 21. nimirum D. Petrus, & ejus in supremo pascendi munere successores. Adde, quod Ecclesia sit Respublica bene constituta, ordinatus cætus hominum, & communitas hierarchica, non verò turba temerè, & sine ordine conflata: ergo ex natura sua exigit unionem cum aliquo Magistratu, cum Prælati, & tandem cum supremo Rectore, qua velut vinculo coalescat Respublica, coheræant membra visibilia cum capite visibili, subditi dependant à Rectore, oves dirigantur à Pastore &c. ergo regimen est de essentia Ecclesiæ, ut de facto constituta à Christo. Quod autem Antiqui illud non posuerint explicitè in suis definitionibus, inde conti-

git, quia vel non intendebant statuere definitiones Ecclesiæ ad omnem rigorem exactas, vel quia id opus non erat, eò quod olim non ita explicitè regimen Ecclesiæ ab antiquis hæreticis oppugnatum fuerit, ut à recentioribus factum est. Implicitè tamen & ipsi illud satis insinuarunt, Ecclesiam vocitando *cærum fidelium, collectionem Catholicorum, societatem* &c. Ad 2. Nec mea definitio unitatem alicujus supremi capitis, nec Bellarminiana Pastorum excludit pluralitatem, si utraque ritè intelligatur; liquidem etiam mea definitio loquitur de Pastoribus supremis successivè pluribus, eum Ecclesia semper sit duratura usque ad finem mundi Monarchica, ut adeò semper sit habitura aliquem supremum Rectorem, adeoque successu temporis non nisi unum: quamquam non ita Monarchica sit, ut excludat Episcopos, tanquam veros etiam Pastores, à summo tamen dependentes: ferè sicut videre est in regimine Politico Imperij Romani, in quo summus Princeps Imperator est, quamquam non desint alij veri Principes, uti Electores & alij, qui tamen à summo dependent. Unde si quis Romanum Imperium describeret per *regimen Principum*, nequaquam excluderet summum Principem, sed simul complecteretur etiam alios Principes subordinatos, pariterque innueret plures summos, sed successivè tantum. Bellarminus explicitè voluit denotare regimen Ecclesiæ Monarchicum, Aristocratico mixtum, exprimendo plures Pastores, & unum Supremum: id

id ipsum ego exprimere volui nomine *Pastorum* juxta datam explicationem, ut parcerem verbis, quod in definitionibus summopere curandum, ne nimirum ponatur aliquid redundans. Si verò putes, hanc verborum parsimoniam debere cedere claritati, addere potes mea pace cum Bellarmino illa verba: *ac precipue sub regimine unius* &c. quoad rem enim nihil diversi dices; quia uterque admittimus plures Pastores, Summos successivè, subordinatos simul. Ad 3. N. A. ratio negandi patet ex dictis. Ad 4. descriptio illa non est exacta definitio pro moderno tempore, quo totis viribus aperte impugnat Orcus Ecclesie regimen: tolerari tamen potest, quia illud indicat verbò *Societatem*. Ad 5. Si M. Renzium legisset vel intellexisset canonem, quem citat, utique vidisset, ibi potius de loco, in quo fideles conveniunt, quam de ipsamet fidelium societate sermonem esse: Ecclesia ibi sumitur pro Basilica construenda. Sed demus, Nicolaum Papam sumpsisse pro societate fidelium viva, nihilominus tamen illa definitio quoad substantiam non differt à nostra, partim quia per vocem *collelio*, partim per vocem *Catholicorum* insinuat unio ovium cum Pastore, membrorum cum Capite; quia sine hac unione nemo habebatur pro Catholico, nisi nimirum communiasset cum Romana Ecclesia tanquam cum Sede Apostolica; quod idem Pontifex innuit subjungendo, collectionem Catholicorum institui non debere *sine Apostolica Sedis nutu*. Cui itaque placet data Nicolai Papae

definitio, eidem placere debet Romanae Sedis auctoritas, adeoque regimen Ecclesiae.

Alterum quod sibi impugnandum sumpsit M. Renzium, est societas peccatorum cum iustis in eadem Ecclesia: ego enim cum Catholicis omnibus defendi, etiam peccatores & injustos, modo peccatum infidelitatis non habeant, esse propriè dicta membra verè Christi Ecclesiae. Peccatum autem infidelitatis non habet, quisquis omnes fidei articulos profiteretur, & in nullo, sufficienter sibi proposito, ab Ecclesia Catholica dissentit. At longè aliter peccatum *infidelitatis*, & conditiones ad esse membrum Ecclesiae requisitas, explicat cum suis M. Renzium; dicit enim à p. 29. sequentia. 1. infideles esse, qui vel totam fidei doctrinam, vel unum aut plures articulos fundamentales negant, ac errores tenent damnabiles. 2. pariter infideles esse, qui deliberatè ac dedita operà peccant contra Charitatem, Spem, aut alias virtutes, & non vivunt secundum doctrinam Dei, quamvis ceteroquin omnes fidei articulos assentiendo profiteantur. 3. hos omnes esse injustos, impios, consequenter infideles, & eo ipso non vera membra etiam Visibilis Ecclesiae tantum. 4. quamquam pro membris Ecclesiae Visibilis haberi possint, quamdiu non fuerint excommunicati. 5. hinc quaestionem non esse de Ecclesijs visibilibus, utrum impij earum sint membra, sed de Ecclesia Universalis vera. 6. duplicis generis dari peccatores: aliqui tantum habent peccata, non tamen ea regnare sinunt in suo morta-

li corpore, alij autem etiam operantur peccata, & ea in se regnare permittunt, obediendo nempe concupiscentijs suis. 7. illos esse vera membra Ecclesie Universalis veræ, non istos. 8. se admittere, impios, qui operantur & faciunt peccata, esse vera membra Ecclesie, si per hanc Papistæ non aliam intelligi velint, quam Visibilem suam Pontificiam.

Quid in hoc discepta, intra duas ferè paginas comprehenso, primò quid ultimò reprehenderem, dubius hæsi: sed postquam omnia, confusè & sparsim proposita, in hunc ordinem redégi, & pulsas tenebris elatiora reddidi, eundem in respondendo observare placet. R. itaque ad 1. & quarto exte, Domine Magister quinam sint illi articuli *fundamentales*, in quibus errare *damnabile* est? Ubi Scriptura, ex qua sola eos ostendere debes, eorum mentionem & distinctionem facit? Dices fortè, articulos fundamentales comprehendendi Symbolo Apostolorum: sed quo fundamento hoc asseris? Fortè qui Symbolo Nicæno? sed quare hos tanto dignaris honore? Fortè qui Symbolo S. Athanasij? sed quam hujus reiterationem asseris? cur alios excludis? An fundamentalis articulus non est, Christum esse præsentem in Eucharistia, & quidem cum pane, in actuali tantùm manducatione &c. duo, nec plura nec pauciora, esse Sacramenta, nimirum Baptismi & Eucharistie, Baptismum reiterari non posse, Purgatorium non dari &c.? An DEUS & Christus aliquid revelare possunt, quod sufficienter propositum negari queat sine errore dam-

R. P. Fiebler Theol. Polemica.

nabili? An omnia, vel quædam in SS. Literis contenta, sunt articuli fundamentales, & absque errore damnabili repudiari nequeunt? Responde ad hæc & similia, si potes. Ad 2. Mirabilem sanè & inauditam Theologiam obtuditis vos Novatores, dum nullam inter peccata, quæ fidei, charitati, spei, aut alijs virtutibus opponuntur, differentiam statuitis in ordine ad inducendam infidelitatem. Cur aliquis non possit credere firmiter omnia à DEO revelata, interim tamen desperare, DEUM vel proximum odio habere, furari, fornicari &c. & sic *cognoscere DEUM* & Divina, *quin tamen glorificet ut Deum*? Rom. 1. 21. Talis peccabit contra alias virtutes, non tamen contra fidem, consequenter fidelis erit, quia retinet formam, nempe fidem, quæ denominat fidelem, quamvis gravissimus peccator sit, impius, & injustus. Cur Christus distinguit inter peccatores, & aliquos dicit judicandos, & alios jam judicatos? De ijs, qui peccant contra fidem, dicit Jo. 3. 18. *Qui non credit, jam judicatus est*, de ijs verò, qui peccant contra charitatem, ait Marc. 12. 40. *qui devorant domos viduarum &c. accipient prolixius judicium*: ergo qui peccant contra charitatem, aut alias virtutes, non hoc ipso peccant contra fidem, & infideles efficiuntur. Cur non vicissim dicitis, eum, qui peccat contra fidem, hoc ipso etiam peccato contra charitatem, spem, justitiam, castitatem &c. consequenter omnem, qui negat aliquem articulum fundamentalem, esse blasphemum, sacrilegum, furem, adulterum, fornicato-

U

&c.

&c. sicut asseritis, istos peccare contra fidem & esse infideles? An non fides (uti tu p. 49 i. legis & interpretaris c. i. v. i. ad Hebr.) est *elenchus verum, quæ non videntur*; hoc est, ut ais, *securitas mentis contra omnes objectiones firmiter fundata circa res, quæ corporeis oculis non videntur*? at cur talis actus seu tam firmum iudicium intellectus, (aut *securitas mentis*) circa res obscuras mox amittatur, si quis pejeret, furetur, fornicetur &c.? certe ipsa experientia reclamatur. Si opponas, textum S. Pauli 1. Tim. 5. *qui suorum &c. curam non habet, fidem negavit, & est infideli deterior*. Repono: fidem negavit, non per iudicium mentis, in quo formaliter consistit fides & infidelitas, sed non operando id, quod fides exigit, aut quod ratio etiam naturalis dicit, & ideo addit Paulus, est *infideli deterior*, quia etiam infideles suorum, & maxime domesticorum, curam habere solent ex instinctu naturali. Ad 3. Qui habent veram formam denominantem veros fideles, sunt *vera* membra Ecclesie veræ; cur non & Ecclesie visibilis, si eam formam externa professione ostendant? Sed qui habent fidem, seu firmum iudicium de rebus occultis, à DEO tamen revelatis, habent formam verè denominantem fideles veros: ergo. Ad 4. Qui haberi possunt pro membris, debent esse membra; aliàs decipiuntur, & *dici sequi ut ad esse*; qui autem sunt membra simpliciter, sunt *vera* membra; sicut qui est homo simpliciter, est verus homo. Ad 5. Negatur suppositum, quod Ecclesie visibiles particulares, simul sumptæ, distinguantur ab Universali vera Ecclesia Christi,

pejorè igitur in statu quæstionis formando supponis, quod vel maxime est in quæstione. Ut status quæstionis ritè formetur, debet sic poni: utrum peccatores & impij sint vera membra Ecclesie Christi veræ & Universalis, abstrahendo interim, utrum illa sit visibilis vel invisibilis. Ad 6. habere peccata & facere peccata juxta rectam Theologiam & ipsam etiam verborum etymologiam differunt, sicut habitus & actus, & nihil sunt aliud quam peccata habitualia & actualia: utraque autem, quamdiu existunt in anima, nec à Deo remissa sunt aut per Penitentiam deleta, maculant animam, Deoque exosam reddunt; *odio enim est Deo impius & impietas ejus*. Sap. 14. *Mundi sunt oculi ejus, nec poterunt respicere ad iniquitatem*. Habac. 1. 13. Intellige semper talem iniquitatem, quæ vel actu perpetratur liberè, vel aliquando fuit liberè perpetrata, obediendo pravis concupiscentis nam peccatum non liberè commissum repugnat. Tu quidem hic videris supponere libertatem in homine ad non peccandum: quid verò alibi & alio tempore sis facturus, an non eam cum Tuis intractitu de libero arbitrio negaturus, fortè nec ipse scis. Quod si autem per te peccata habere, uti conjicio, intelligis illa peccata, quæ appellatis peccata *infirmatis*, seu non de liberatè commissa; iterum supponis libertatem, quam alibi negatis. Dein perperam vocas peccata; quia propriè & formaliter talia non sunt, de quibus Scriptura & Patres loquuntur; cum isti intelligant illa, quæ hominem reddunt culpabilem, Deo exosum, peccata ob-

obnoxium &c. cuiusmodi prædicata non insunt peccatis non voluntariè, non liberè perpetratis. Ad 7. Nec illi, qui deliberatè peccant, fidem formaliter negant, adeoque manent fideles, consequenter membra vera certis *fideliis*, seu Ecclesiæ, licet Deo invita, & aliquo modo mortua. Ad 8. Rectè quidem hoc admittis; malè autem dubitas, num Papiæ aliam habeant pro vera Christi Ecclesiâ, quam suam visibilem Pontificiam, quia hæc est aperta ipsorum Thesis, quam irrefragabiliter probant, & à me susè probatam invenies infra de Visibilitate & Notis veræ Ecclesiæ. Hæc de ingressu & statu quæstionis. Nunc videamus

24. Objicit autem t. & principaliter. In comparatione Ecclesiæ cum *corpore vivo*, quam ego deduco n. 7. nulla fit mentio Capitis, cum tamen impossibile sit ritè intelligere vera membra Ecclesiæ sine perpetua reflexione ad Caput: ergo. 2. In hac deductione dona supernaturalia & virtutes internæ, fides, spes, charitas &c. dicuntur anima corporis Ecclesiæ; cum tamen S. Scriptura, pia Antiquitas, omnes Doctores Catholici, & Catechismus Romanus Spiritum S. asserant esse animam seu spiritum Corporis Mystici Ecclesiæ. 3. Pro membris Ecclesiæ adstruuntur res & actiones, partim visibiles, ut prædicatio Verbi Divini, externa professio fidei &c. partim invisibiles, uti vera fides, spes, charitas, & aliæ virtutes. 4. Fides in Dominum Jesum, Charitas Dei & Proximi, spes in Deum vivum non necessariò requiri dicuntur in omnibus

R. P. Pichler Theol. Polemica.

& singulis membris Ecclesiæ, bene tamen prædicatio, professio fidei ore facta, dispensatio & susceptio Sacramentorum externa: quod est confundere, non docere. 5. Internæ virtutes modò vocantur anima corporis Ecclesiastici, modò internæ partes & membra, quæ sunt cor, hepar &c. modò prædicatio, professio externa, usus Sacramentorum appellantur corpus, dona verò supernaturalia & virtutes internæ anima: modò personæ sunt membra hujus corporis: mox iterum membra dividuntur in visibilia & invisibilia, visibilia dicuntur esse professio externa &c. invisibilia fides interna &c. Sed qualis hæc est inconstantia? 6. De fide dubitatur, an necessaria sit ad constituendum verum Ecclesiæ membrum, & in omnibus reperiri debeat: imò propè tenetur negativa; siquidem etiam hæretici interni pro veris membris tolerari possunt: quod est contra sensum dilectæ Antiquitatis, Ecclesiam definiens esse *coram fidelium*. 7. Aliqua membra describuntur ut visibilia & imperfecta, alia ut invisibilia & perfecta: quænam illa? quænam ista? si invisibilia sunt perfecta, uti videtur dici, tunc visibilia hoc ipso erunt imperfecta, consequenter Ecclesiâ se nobis videndam præbet in sua imperfectione tantum. 8. Illi, qui habent externam professionem & usum Sacramentorum, sunt membra visibilia, qui verò ornati sunt fide interna &c. sunt membra invisibilia: ergo Ecclesiâ se nobis præsentat spectandam præcisè in suis hypocritis. 9. partes essentielles corporis vivi sunt corpus & anima: externa professio &

U 2

usus

us Sacramentorum sunt quasi corpus: dona supernaturalia & internæ virtutes sunt quasi anima: quid ergo in hoc corpore Ecclesiæ est Christus? quid ejus spiritus? quid sancti & justi? quid hypocritæ & impij? An ad corpus spectant vel ad animam? 10. Hypocritæ vi suæ professionis externæ & usûs Sacramentorum sunt merum corpus animâ destitutum: justî verò & sancti vi suarum virtutum internorum sunt anima, & vi suæ professionis externæ sunt particulæ corporis, adeoque viva membra corporis: ergo Corpus Christi est partim vivum partim mortuum, habet membra partim viva partim mortua &c. Sed apage cum tanto absurdo, quod ex magna Christi Corporis parte facit putridum & fetens cadaver, Dei, Angelorum, & Sanctorum oculis abominabile. 11. denique, quod caput est, contradicitur S. Paulo, qui 1. Cor. 12. 27. dicit: *vos autem estis Corpus Christi in membris, & parte*: ergo non omnia membra Ecclesiæ visibilis particularis Corinthiorum, sed aliqua tantum, spectant ad corpus & membra Christi. Ita M. Renzius à p. 118. usque ad 126. insigniter prodens malitiosam simplicitatem suam, dum nescit, vel nescire se simulat discrimen inter partes & membra, sed ea constanter confundit, & patitur à me confundi supponit: *membrum* quæ tale dicit aliquam organizationem & ad integritatem corporis spectat: *pars* quæ talis abstrahit à certa organizatione, & utrùm constituat essentiam vel integritatem, sed est id, sine quo non habetur totum, vel aliqua denomina-

tio. Dein Adversarius non apprehendit, similitudinem ab eadem re, v. g. à corpore vivo, petitam diversimode institui, & alteri applicari posse. Unde fit, ut ferè singulis punctis mendacium inspergat, ut statim patebit.

R. ad 1. Unde hæc tanta necessitas perpetuæ & explicitæ reflexionis ad caput, ubi de membris agitur? cur non oblante relatione, quæ inter caput & membra intercedit, examinari nequeat, utrùm pes vel manus sit pars & membrum hominis, quin mentio fiat de capite? Ad 2. valde peregrinum te prodis tam in Scientiis quam Scripturis, cum ignotes, eidem rei sub diversa consideratione diversam tribui posse denominationem, & sub diversa ratione diversam animam eidem corpori morali, vel caput &c. statui. Nunquid ejusdem civitatis quasi animam rectè dixeris bonas leges, & sub alia consideratione bonum Magistratum, vel etiam unum insigniter peritum virum? bonas leges animam dices, quia dirigunt ad bene operandum: Magistratum, quia urget executionem: egregium civem, quia consilij, facundiæ, dexteritate, & efficacia singulari promovet bonum publicum, & ceteros quasi animat ad faciendum officium suum. Nunquid Christus de se dixit: *ego sum lux Mundi*. Jo. 8. 12. Et idem ad discipulos: *vos estis lux mundi*? Mat. 5. 14. Cur igitur non pari modo pro anima corporis Ecclesiæ agnoscî possit Spiritus S. quod & ego profiteor, & simul sub alia consideratione etiam dona supernaturalia, virtu-

tes

tes internæ &c. ? Adde, quod Spiritus S. non tam quoad substantiam suam (quoad hanc enim est ubique, etiam in cœtibus infidelium) quam quoad dona sua & gratias supernaturales sit & vocetur anima Ecclesiæ. Quid ergo dico Scripturæ, Antiquitati, Doctoribus Catholicis, Catechismo Romano adversum ? Ad 3. hæc est calumnia; non aio ego, has res & actiones esse membra Ecclesiæ (quod solis personis tribuo) sed *partes* voco, quæ insunt membris, nempe personis, eisque diversas denominationes tribuunt, nimirum vel constituunt & denominant fideles tantum, vel fideles simul & sanctos: ex his partibus alia sunt externæ & visibiles, ad externam membrorum constitutionem requisitæ, ut professio fidei & usus Sacramentorum: alia internæ & invisibiles, uti fides, spes, charitas. Virtutes internas (saltem si fidem excipias) dico non necessario inesse omnibus & singulis membris, sicut spiritus vitales, & alia partes hominis internæ, non necessario insunt omnibus & singulis membris corporis vivi. Quid in hoc est absurdi? Ad 4. falsum est, quod simpliciter asseram (vel etiam inclinem) *fidem internam* in D. Jesum non requiri necessario ad constituendum verum Ecclesiæ membrum, sed præscindo, cum de hoc nihil adhuc certi definitum sit: reliquas virtutes non necessario requiri est thesis nostra, & per hoc differimus à Novatianis, Donatistis, Pelagianis, & Lutheranis. Quid ergo miraris, me hoc asserere, quod omnes Catholicos asserere non ignoras, vel saltem

ignorare non debes. Certe nisi confusum tibi cerebrum fuisset, confusionem non appellasses hanc doctrinam. Ad 5. pleraque iterum confundis, alia non intelligis, aliqua mihi affingis, sive ex imperitia, sive ex malitia, sive ex utraque: nam 1. nunquam internas virtutes voco *membra*. 2. nunquam dico, eas esse membra, qualia sunt cor & hepar &c. sed esse partes internas membrorum Ecclesiæ, sicut cor & hepar humani corporis sunt partes internæ, easque non necessario inesse singulis Ecclesiæ membris, sicut cor & hepar non insunt singulis membris humani corporis physici. 3. nunquam divido *membra* Ecclesiæ in invisibilia & visibilia (quod vos absurdissimè facitis, ut vestra invisibili Ecclesiæ latebras quaratis) sed virtutes & actiones, quæ reperiuntur in membris, divido in visibiles & invisibiles: illas propter sensibilitatem suam & minorem perfectionem in comparatione reliquarum *quasi corpus* appello, istas propter præstantiam suam, & quia immediatè in se visibiles non sunt, *quasi animam*: quæ, quamquam non necessario insunt omnibus & singulis membris, necessario tamen insunt corpori Ecclesiæ, nimirum saltem quibusdam membris. Nulla igitur in his apud me est inconstantia, sed apud te multa vertigo. Ad 6. imprimis iterum falsum est, quod ego inclinem in sententiam negativam, sed abstraho. Dein ratam habeo confessionem tuam, qua apertè testaris, Antiquos sensisse, quod Ecclesiæ sit *cœtus fidelium*, non *cœtus Sanctorum*, ut vos Novatores ex dita necessitate, ne omnibus primo sta-

tim intuitu novitia vestra religio appareat, eam esse fingitis. Denam etiam Ecclesia dicatur cæteris fidelium, unde probas, Antiquos respexisse ad fidem internam, quæ tamen ab ipsis non erat cognoscibilis, & non potius ad professionem fidei externam, quæ in sensu incurrit? Ad 7. Rursus falsum faciam invisibilia: aliqua imperfecta dico, scilicet respectu illorum, quæ perfectiorem participant vitam. Quænam illa sint, cur iterum vis audire, cum tamen sepius tibi nominaverim? Peccatores, injusti, improbi, quamvis sint vera seu propriè dicta membra Corporis Ecclesiæ, tamen imperfecta sunt eatenus, quatenus perfectam vitam & operationes nobilissimas Charitatis & aliarum virtutum non habent, quæ tamen reperiuntur in sanctis & iustis. Ergo Ecclesia in sua tantum imperfectione sese oculis nostris spectandam præbet? Si per imperfectionem intelligas actus & operationes externas, quæ respectu internarum, quæ formaliter libere sunt, minus perfectionis habent, transmittito; si verò intelligas membra ipsa, fidei & aliarum virtutum exercitio se manifestantia, nego illatum; siquidem non tantum improbi per fidei professionem, sed etiam sancti tum per ejusdem fidei, tum etiam per aliarum virtutum exercitium, sese oculis nostris obijciunt, adeoque tam in membris perfectis & imperfectis se nobis videndam præbet Ecclesia: quamquam nos sancta à non sanctis, perfecta ab imperfectis discernere non possimus, eò quod istud solus Deus

bi reservaverit, qui cor intuetur & rimatur occulta. Etiam in Corpore physico non videmus internam constitutionem membrorum, an perfectè valeant nec ne. &c. Ad 8. Nego & pernego, me dixisse, quòd illi, qui fide interna ornatu sunt, membra sint invisibilia. Diciturne homo invisibilis propterea, quòd dicatur habere animam invisibilem? quæso! aperi oculos, ut videas lucem meridianam. Ad 9. Christus caput est principale, & nunc invisibile: ejus spiritus sunt dona & gratia supernaturales, per quas influit, quasi per animam: sancti & iusti sunt membra nobiliora & perfectiora: peccatores, impij, & (si fides interna non requiratur) etiam hypocritæ sunt membra imperfectiora, vera tamen membra & partes corporis Mystici Ecclesiæ: utriusque spectant ad corpus & animam, quia de utroque participant; de corpore quidem, quia sensibili professione fidei & communi Sacramentorum usu sensibiliter colligantur; de anima verò, quia utriusque participant vitam, vel perfectam charitatis &c. vel imperfectam, nempe fidei, quam etiam impij profitentur. Intelligis? satis hæc esse clara existimo, neque supra captum tuum. Sed & tu aliquid mihi edisseras velim. Quo loco in hoc Ecclesiæ Corpore juxta te est Spiritus Christi? si dicas, quòd sit anima, uti videris dicere; duplicem in uno Ecclesiæ corpore animam admittis (quod in me reprehendis acriter) nam alibi pro anima Ecclesiæ statuitur Spiritus S. quamquam non explices, quid intelligas per Spiritum S. si intelligas tertiam SS. Trinitatis

tatis Personam, clarè admittis realiter distinctas animas, cum utique Personalitas Spiritus S. realiter distincta sit à Spiritu Christi: si verò intelligas dona Spiritus S. iterum admittis, quod in me sepehendis, & rursus duas animas adstruis, Spiritum Christi & dona Spiritus S. Ad 10. ineptire pergis. Quarto, si dicerem: M. Renzius vi sensationis in pede, vel vi vegetationis in osse, est merum corpus animâ destitutum, nunquid rideres? quomodo enim potest esse membrum inanimatum, & & merum corpus sine anima, ubi invenitur aliqua operatio animâ? Sic pariter si improbi (vel hypocritæ) eliciant aliquam operationem vitalem, nempe fidei, non sunt merum corpus omni animâ destitutum, sed sunt corpus, vel potius membrum aliqua vitâ animatum in Ecclesiæ corpore. Dein putasne bene irasceris tu? Ego non dixi, corpus mysticum Ecclesiæ esse partim vivum, partim mortuum, sed, omnia ejus membra esse viva, quamvis vitâ inæquali; adeoque nullam illius partem esse foetens & putridum cadaver. Dein absurdum non est, in aliquo vivo corpore partes aliquas omni vitâ destitutas admittere, partibus tamen vivis aliquo modo unitas, ut plurimi faciunt, qui sanguini aliisque humani corporis partibus fluidis vitam denegant. Unde nec absurdum videri deberet, si quis transmitteret, aliqua Ecclesiæ, quæ corpus vivum est, membra nullam omnino vitam habere. Neque propterea corpus mysticum Christi esset dicendum partialiter foetens & putridum cadaver; sicut tale dicendum

non est corpus humanum physicum propter aliquas partes non vivas, eò quod, quamdiu manent partes reliquo corpori unitæ, præserventur à putredine & foetore ab anima, quæ reliquas partes informat. Cæterum si abominabile non sit corpus mysticum Christi ex meris peccatoribus (ut tu & tui facitis) constituere & compaginare, quorum tamen peccata tegat Christus; cur abominabile sit, aliqua membra adjungere corpori Christi non viva, quorum tamen vitâ defectus tegatur à Christo, ita, ut non computrescant vel foeteant, quamdiu unita manent. Ad 11. Nunc tandem vitum te probas, dum duas ex Græco voculas (sine quibus nullam eruditionis laudem apud tuos habuisses) eructas: *ex seipso*, ais, *ex parte* Corpus Christi vocat Corinthios Paulus. Sit ita, quid tum? Ergo non omnes, reponis, qui sunt in aliqua Ecclesiâ particulari visibili, sunt membra Corporis Christi. Sed negatur C. Si sermo sit de Ecclesiâ particulari communicante cum Universali; si enim non communicaret cum Universali, uti Lutherana, Calviniana &c. omnino nulla illius membra spectarent ad Corpus Christi, sicut nulla Secta Pelagiana, Novatiana, Donatiana &c. membra olim ad Corpus Christi pertinebant, intellige formali hæresi laborantia. Illud *ex parte* denotat, Corinthios fuisse partem Ecclesiæ, non totam Ecclesiâ Christi, quod verissimum erat: sicut utique Ecclesiâ v. g. Augustana, communicans cum Romana, non est tota Christi Ecclesiâ, sed tantum illius pars, non admodum magna.

Objicit

26. Obicit 1. Ex hoc, quod *Inuisibilis* Ecclesia Sanctorum sit tota Christi Ecclesia, nullatenus sequitur, dari duas Christi Ecclesias, sed potius unam tantum: ergo probatio n. 10. allata non fringit. 2. Licet Evangelici inuisibilem Ecclesiam iustorum habeant pro tota vera Ecclesia Christi, & cum Scriptura ac antiquis Ecclesie Doctoribus hunc honoris titulum etiam Ecclesie visibilibus (in quibus præter injustos aliqui iusti reperiuntur, non tantum puram fidei doctrinam profitentes, sed etiam cæteris virtutibus præditi) tribuere soleant; non tamen eo ipso omnes & singulos cuidam visibili Ecclesie incorporatos pro membris vera Ecclesie agnoscunt, sed solos iustos, secundum puram doctrinam viventes: admixtos vero hypocritas & impios solummodo pro membris externæ societatis secundum prædicationem Verbi Dei & usum Sacramentorum, non secundum unitatem Spiritus & cordium cum Christo. 3. Non ideo, quia hypocrite non sunt unum cum Christo & cæteris membris in spiritu, quamquam secundum externam societatem cum iustis & sanctis unum Ecclesie corpus constituant, & pariter fruantur titulo Ecclesie Christi (ob sie schon der äußerlichen Gemenschafft nach mit den Heiligen und Gerechten auf Erden ein Religions-Corpus machen) und des Prædicats der Kirch Christi mit genießen, duæ à se admittuntur Ecclesie, quarum una sit inuisibilis, ex meris iustis constata, altera visibilis, ex iustis & iniustis composita. 4. Falsa moneta, licet immixta sit bonæ pecu-

niæ & appareat bona, nunquam tamen habenda est pro bona: zizania manent zizania, sive crescant in agro sive in deserto: paleæ sunt paleæ, seu tritico immixtae sunt seu non: immunda animalia sunt talia, sive sint intra sive extra Arcam. Ita pariter filij & membra diaboli sunt talia, etiamsi in purissima visibilis Ecclesie corpore Filijs Dei & membris Christi exterius associantur: neque propter hanc associationem spectant ad Christi corpus, sponsam, & columbam unicam. 5. Juxta P. Pichlerum improbi sunt membra Ecclesie verae quamvis minus nobilia, quam sint iusti: illi insuper sunt quasi corpus, isti autem quasi anima Ecclesie. Quid hoc rei? an ergo anima est membrum corporis? an improbi sunt membra vivi corporis, & aliquid vitæ habent, cum tamen careant animâ, à qua omnis vita? Hucusque iterum M. Renzius à p. 127, usque ad 151.

R. ad 1. planè id sequitur; quia vos Lutherani, & speciatim tu M. Renzi, admititis aliquam Ecclesiam *Inuisibilem*, quam dicitis veram Ecclesiam & *Universalem*, solos iustos tanquam membra complectentem: præter hanc autem admititis etiam Ecclesiam *visibilem*, eos homines complectentem, qui in pura fidei doctrina & Sacramentorum communi ac sensibili usu conspirant, adeoque complectentem iustos simul & iniustos, veros fideles hypocritas permixtos. Jam sic arguo: vel illa Ecclesia *Inuisibilis*, quam dicitis *Universalem* est *tota* Christi Ecclesia, vel non est *tota*? Si est *tota*, uti expressè

tuo-

Tuorum nomine respondes p. 143. ita ut pars veræ Ecclesiæ non sit Visibilis Ecclesia antea descripta, ex justis & injustis simul conflata (nam *totam* sicut involvit suas partes, ita excludit omnia, quæ non sunt ejus partes) quam tamen expresse cum Tuis vocas etiam *Ecclesiam Christi* p. 143. cit. conformiter Scripturæ, ut ais, & Antiquis Ecclesiæ Doctoribus, manifestè admittitis duas Ecclesias Christi adæquatè inter se distinctas; siquidem *Christi Ecclesia* est illa Invisibilis, cujus pars non est Visibilis; hanc verò etiam *Ecclesiam* Christi appellatis cum Scriptura & antiquis Ecclesiæ Doctoribus. Ad 2. Sufficit mihi: vel enim verè vel saltò hunc honoris titulum tribuitis Ecclesiæ Visibili: si verè: ergo verè datur adhuc alia Christi Ecclesia præter Invisibilem, & admittitis duas Christi Ecclesias; quod tamen ut absurdissimum p̄i horretis: si falsò: ergo meretricem honoratis titulo Virginis. Quòd si autem justos, qui reperiuntur in Ecclesia Visibili, extrahere, & Ecclesiæ Invisibili adnumerare placeat, qua fronte, qua conscientia, qua veritate residuum, quod ex meris injustis & hypocritis constat, honorare potestis titulò *Ecclesiæ Christi*? qua fronte hanc blasphemiam tribuere antiquis Ecclesiæ Doctoribus & ipsi Scripturæ? Sileo, quòd hac ratione justos in Ecclesia Visibili existentes faciatis partem Ecclesiæ Invisibilis, & sic vobismet ipsis contradicatis, cum Invisibilem Ecclesiam (absque membris Ecclesiæ Visibilis) velitis esse *totam* Christi Ecclesiam. Ad 3. Quicquid verborum obtruditis, innegabile est, duas

R. P. Pichler Theol. Polemica.

reip̄a Christi Ecclesias à vobis admitti, quamdiu Ecclesiam Invisibilem contenditis esse *totam* Christi Ecclesiam, & præter hanc etiam Visibilem, quam pariter dignamini titulò Ecclesiæ Christi, ut te ipso teste p. 143. cit. revera facitis. Ad 4. Nos nequaquam dicimus, ut ineptissimè hic supponis, quòd improbi, peccatores, injusti &c. quamdiu manent tales, nec agunt pœnitentiam, sint justis & sanctis: dicimus tamen, eos esse membra Ecclesiæ, non quidem *quæ* sancta, sponsa dilecta &c. reduplicative, sed specificative, ut Scholæ loquuntur, nimirum illius Ecclesiæ Christi, *quæ* est sancta, dilecta Christi sponsa &c. Nunquid vos ipsi simile quid admittitis, dum membra *Ecclesiæ Christi Visibilis* satemini etiam esse injustos? nunquid sic admittitis membra diaboli, uti vocatis, esse membra *Ecclesiæ Christi*, consequenter Corporis Christi? quòd tamen ut maximum absurdum nobis semper objicitis, ignari, quòd hujusmodi tela omnia in veltram Ecclesiam *Visibilem*, quam dicitis esse *Ecclesiam Christi*, in vos retorqueri valeant. Præterea nos non dicimus, paleas tritico admixtas non manere paleas &c. Sed asserimus, paleas esse partem illius aggregati, quo impletur area. Hoc verum esse discas ab experientia, si fortè emas modium frumenti non bene purgati. Ad 5. Sanctos ibi voco membra nobilissima & propria respectivè ad impios, non quòd impij simpliciter & propriè membra non sint, sed quòd minùs nobilia; & sub hoc respectu etiam minùs propria sunt. Propter eandem præstantiam

tiam sanctos comparo animæ, & impios propter defectus suos corpori, quia isti in se, & ut præcisi à reliquis Ecclesiæ membris, nullam habent vitam, quamvis ut uniti aliquam & imperfectam vitam habeant: sèrè ut unguis & capilli, quamdiu manent uniti humano corpori. Animam nunquam voco membrum, sed partem (intellige essentialè) corporis vivi, membra autem sunt partes integrales. Sanctos verò comparo animæ, non quia & quatenus membra sunt Ecclesiæ, sed quia & quatenus præstantiâ suâ longè excedunt impios, sicut anima longè excedit præstantiâ corpus. Sed superius, inquis, etiam dona supernaturalia fuerunt comparata animæ. Ita est, sed sub alia ratione & consideratione: dona supernaturalia & virtutes internas dixi similes animæ propter vim & efficaciam suam, qua insistent in operationes sanctas, & membra Ecclesiæ sancta efficiunt; ipsos verò homines sanctos hic dico similes animæ propter eminentiam suam, quam habent præ impijs. Eadem res in eadem similitudine diverso modo applicatâ potest comparari rebus diversis, ut nemo nescit, qui non omnia nescit: Sic idem M. Renzios in eadem similitudine, qua ipsius familia comparatur *corpori vivo*, potest dici *caput*, quia est præcipua pars: *cor*, quia in totum corpus alimenta dispensat, sicut cor sanguinem: *anima*, quia movet, dirigit, & ad operandum excitat omnia membra &c. Quomodo improbi sint membra vivi corporis, & aliquam vitam etiam ipsi participant, sapius dictum, & demique

à M. Renzio captum existimo. Ceterum si Ecclesia comparata decem Virginitibus, quarum quinque fatuæ sunt, vocari potest *Regnum Cælorum* Mat. 25. quare dici non possit *corpus mysticum Christi, regnum Christi* &c. licet fatuos, hoc est, injustos & peccatores, compectatur?

Objicit 3. Dicere, quòd prædicata, 27. esse *sanctam, totam pulchram, sine macula, esse redemptam à Christo. vivificatam, à Spiritu Sancto* &c. non convenient Ecclesiæ ratione singulorum membrorum, sed ratione Auctoris, doctrinæ, finis, mediæ, præceptorum &c. involvit maxima absurda, nisi nimirum Christum Jesum esse *redemptum*, Verbum DEI, Sacramenta, beatitudinem æternam, præcepta morum &c. esse *redempta*, DEUM *agi* ad bene operandum per directionem & stimulum Spiritus S. DEUM, Sacramenta, doctrinam &c. *habere vitam* in Christo, & *agi* à Spiritu S. ad bonum &c. *Seynd mir das nit abentheurliche Händel?* 2. Dicere, quòd impij habeant aliquid vitæ spiritualis per hoc, quòd fidei doctrinam pro vera habeant, ac ore profiteantur (hoc enim solum Papisticis Tractatoribus sonat fides, utpote de filiali fiducia & gaudio in Christo nihil omnino scientibus) est ipsos etiam diabolos facere membra mystici Corporis Christi, quia etiam credunt, consequenter aliquid spiritualis vitæ & Spiritum Christi participant. Certè Spiritum Christi aliquatenus tribuere etiam impijs est doctrina adeò detestabilis, ut eâ audita mentis omnes prohi coherescant. Qui non est ex DEO, nihil

nihil habet spiritualis vite, nihil de Spiritu Christi. Per peccatum homines evadunt spiritualiter mortui. Eph. 2. mortui autem nihil habent vite. Ita rursus M. Renzius à p. 217. usque ad p. 227. Quæ immiscet & adjicit per tria folia sequentia, vel referri indigna existimo; quia sunt vel aperte falsa, vel extra rhombum, vel inutiles repetitiones, vel ignorantie, vel convitia.

R. Ad 1. vel imperitè, vel (quod verisimilius est, ut habeas, quod impugnes) malitiosè accipis mea verba: non ego singulis distinctionis meæ partibus omnia illa prædicata applicavi aut applicari volui, sed omnibus omnia, cum respectu ad singulorum capacitatem. Itaque prædicata, esse redemptam à Christo, vivificatam, actam à Spiritu S. applica Ecclesie, ut constanti ex hominibus, quia illi capaces sunt horum prædicatorum; reliqua verò esse sanctam, totam pulchram, immaculatam &c. applica Auctori; doctrina, fini, medijs, præceptis, Sacramentis, quæ omnia absolute & ex toto sancta &c. sunt. Quod si fecisset, (uti debueras, & nemo non faceret, qui vel malevolus vel imperitus non est) nulla monstra vidisset. Ad 2. Ineptissima est hæc argutatio etiam in tuis principijs, impium pro diabolis patrocinium: nunquid enim nec juxta te sufficit sola fides, sed baptismus quoque exigitur, ut aliquis sit membrum Mystici Corporis Christi juxta illud 1. Cor. 12. 13. *omnes nos in unum corpus baptizati sumus?* quis baptizavit diabolos? forè Lutherus tuus diabolis

R. P. Pichler Theol. Polemica.

familiarissimus. Nunquid & tu requiris ad membrum Ecclesie Christi, ut sit homo, Christi sanguine redemptus? cum Christus *acquisiverit sibi Ecclesiam sanguine suo* act. 20. 28. *pro qua se ipsum tradidit.* Eph. 5. 26. An Christus etiam pro diabolis sanguinem fudit, & se ipsum tradidit? An non pro membris Ecclesie Christi instituta sunt Sacramenta in remissionem peccatorum, quæ sunt signa sensibilia &c.? Putasne horum capaces esse etiam demones, meros spiritus, in peccato obfirmatos & inflexibiles? Nota diligenter textum S. Pauli Eph. 5. 26. 27. ubi sic ait: *Christus dilexit Ecclesiam, & se ipsum tradidit pro ea, ut illam sanctificaret mundans lavacro aquæ in verbo vite, ut exhiberet ipse sibi gloriosam Ecclesiam, non habentem maculam &c.* Quibus verbis factis excludit demones, non tamen excludit peccatores, dum plus ad membrum Ecclesie non requirit, quam baptismum & fidem Verbo DEI præbendam; cum verò omnem ab ea maculam abesse dicit, loquitur de Ecclesia gloriosa, & triumphante in caelis. Cæterum nemo ex sanctis Patribus, & antiquis Catholicis, doctissimis æquè ac sanctissimis viris, cohortuit, ne hodie quispiam rectè sentientium cohorteretur à doctrina, quam ipsa S. Scriptura aperte tradit, Ecclesiam Christi comparans *area* triticum & paleas congreganti, *sagens* bonos & malos pisces concludenti, & Ecclesiam appellans *regnum caelorum*, licet fatuas Virgines complectatur &c. Vita fidei est vita spiritualis, licet minus perfecti quam

X 2

quàm vita charitatis : fides est donum supernaturale , ad eoque participatio aliqua Spiritus Christi : qui credit, ex DEO est aliquo modo , nec penitus est mortuus , carens omni vita &c. Sed quia hæc superius jam abunde sunt explicata , remoueo manum de tabu-

la, & Adversario meo hanc veræ fidei vitam ex animo precor, qua mediante pervenire posset ad vitam perfectam veræ charitatis, ac experiri, quod etiam Catholici aliquid sciant de fiducia & gaudio in Christo.

ARTICULUS II.

An vera Christi Ecclesia necessario sit perpetua ?

SUMMARIUM.

1. Status Questionis.	7. Obijciunt defectionem Antiquæ Ecclesiæ, sed male.
2. Lutherani quidem voce fatentur, Ecclesiam debere esse perpetuam, re ipsa tamen negant.	8. Urgent, sed inefficaciter.
3. Ecclesia Christi hucusque semper perstetit.	9. Adducunt alia exempla, sed nequicquam.
4. Nec unquam deficere aut extinguï potest, ut Scriptura S.	10. Excipiunt contra nostram probationem, sed imperiè.
5. 6. Patres, & ratio ipsa docet.	11. M. Lomer nimis angustiis terminis coarctat puritatem primitive Ecclesiæ.

Sciendum 1. Statum questionis in Deo versari, utrum Ecclesia, semel à Christo fundata, possit aliquando ita deficere, ut non amplius existat in Mundo, ac penitus extincta sit, nullo verè fidelium relicto catu, etiam exiguo. Utrum enim Ecclesia possit ita deficere, ut in aliquos errores circa res fidei prolabatur, sive utrum necessariò in suis dogmatis sit infallibilis, postea examinabitur.

Sciendum 2. Quamvis Lutherani ore tenus fateantur nobiscum, veram Christi Ecclesiam semper debere existere, ac nunquam posse extinguï penitus,

adeoque esse perpetuam. Sic Gerardus in LL. Theol. de Ecclesia n. 107. ait: *Articulus IX Symboli Apostolici, credo Ecclesiam Catholicam, perpetuo manet: ergo DEUS semper sibi servat aliquam Ecclesiam, qua fidem Catholicam tueretur.* Et nisi sibi teryaret, id DEO probrosum foret, imò DEUS non amplius haberet suam gloriam extrinsecam, quam necessariò intendit operando ad extra, utpote nullam habens Religionem, in qua verè coleretur. *Christo Revi & Sponso, ait M. Lomer in seismem Barlet p. 135. dedecus foret, si ejus hostis rem eo redigeret, ut ali-*
quan-